

Univers Pedagogic

32 (915),
12 septembrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

PESTE UN MILION DE EXEMPLARE DE MANUALE NOI VOR AJUNGE ÎN ȘCOLI

În anul de studii 2024-2025, bibliotecile școlare vor fi completate cu 41 de titluri de manuale noi, cu un tiraj total de peste un milion de exemplare. „Este un obiectiv realizat de către Ministerul Educației și Cercetării, care și-a propus în 2025 asigurarea în proporție de 100% a tuturor școlilor cu manuale noi”, spune ministrul Dan Perciun.

MEC a lansat în 2024 o nouă achiziție de manuale școlare pentru 67 de titluri, dintre care 27 cu traduceri. Editurile au depus oferte pentru 46 dintre acestea. În urma evaluării și redactării, la etapa actuală au primit avizul „Bun de tipar” 39 de titluri, 2 titluri de manuale fiind în proces de aprobare. Alte 17 titluri de manuale noi sunt în proces de pregătire. Acestea urmează să fie evaluate și aprobate până la finele anului 2024, pentru a fi tipărite și a ajunge în școli în semestrul al II al anului de studii.

Manualele sunt editate și distribuite în școli în baza comenzilor de manuale, prezentate de către organele locale de specialitate în domeniul învățământului. În cazul insuficienței de manuale pentru unele titluri, organele lo-

cale de specialitate se pot adresa Fondului Special pentru Manuale pentru identificare de posibilități de redistribuire a stocurilor.

Menționăm că toți elevii claselor I-IX din instituțiile de învățământ de toate tipurile, indiferent de forma de proprietate și statutul lor juridic, sunt asigurați cu manuale școlare în mod gratuit. Totodată, elevii claselor X-XII, inclusiv elevii din sistemul de învățământ profesional ethnic, în care se realizează și învățământul liceal, sunt asigurați cu manuale școlare prin metoda de închiriere a acestora. Plata de închiriere a manualelor se stabilește pentru fiecare titlu de

manual drept cotă-parte din prețul manualului pentru anul respectiv, după cum urmează: primul an de utilizare (manual nou) – 28%; al doilea an de utilizare – 25%; al treilea an de utilizare – 20%; al patrulea an de utilizare – 15%; al cincilea an de utilizare – 12%.

Toate manualele școlare sunt accesibile și în format electronic pe pagina <https://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

70 de școli vor fi dotate cu echipament TIC

70 de instituții de învățământ general din țară vor fi dotate cu echipamente TIC. Investițiile vor fi făcute din cadrul proiectului „Programul inovației digitale ale sistemului educațional din Republica Moldova”, inițiat de UNICEF în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării. În fiecare instituție, câte 5 săli de clasă vor fi echipate cu All-in-One Computer și panou interactiv, dotat cu software, cu conținuturile educaționale în limba română. 35 din cele 70 de instituții fac parte din „Rețeaua Școlilor Model”.

Printre criteriile care au stat la baza selecției celor 70 de școli au fost: numărul mai mare de 250 de elevi în cadrul instituției; necesitățile stringente de dotare în baza standardelor TIC aprobate de MEC; numărul de copii vulnerabili și copii cu cerințe educaționale speciale în instituția de învățământ, inclusiv copii care sunt/vor fi transportați din localități mici și/sau îndepărtate; conexiunea la rețeaua Internet în spațiile care vor fi dotate.

Ministerul Educației și Cercetării va monitoriza întreg procesul de dotare cu echipamente ale acestor instituții, precum și de utilizare a echipamentelor în procesul de predare, delegarea personalului responsabil pentru instruirea tehnică privind utilizarea panourilor interactive.

De asemenea, școlile vor beneficia de două etape de instruire. Prima va avea loc la instalarea echipamentului, iar a doua - după instalarea software-ului educațional MozaWeb.

„UPSC Welcome Start” – oportunități pentru studenții anului I

„UPSC Welcome Start” a fost genericul ședinței de inițiere, dedicate studenților anului I de la toate cele 8 Facultăți ale UPSC. Evenimentul s-a desfășurat în sala mare a „Claselor Viitorului”, organizat fiind de Centrul de Consiliere și Ghidare în Carieră din cadrul UPSC.

În deschiderea ședinței, dna Alexandra Barbăneagră a salutat prezența, a făcut o trecere în revistă a oportunităților și beneficiilor adresate studenților UPSC, burse,

proiecte de voluntariat, mobilități academice etc. A urmat o prezentare a serviciilor oferite gratuit studenților de către CGC al UPSC, informația fiind prezentată de către

dna Tatiana Yavuz, șef al Centrului de Ghidare și Consiliere în Carieră. Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a fost prezentată de către dna Ecaterina Scherlet, directoarea bibliotecii, oferindu-le detalii despre funcționarea bibliotecii, diversitatea colecțiilor și serviciile disponibile, sălile de lectură, fondul de carte, posibilitățile pe care studenții le au la dispoziție prin intermediul bibliotecii.

A fost prezentat Campusul Sportiv, constituit din mai multe săli sportive acoperite și un teren în aer liber de minifotbal, informația fiind prezentată de către dl Constantin Ciorbă, dr. hab.

Misiunea fundamentală a Secției Relații Internaționale și Managementul Proiectelor este de a coordona și a sprijini diferitele forme de cooperare internațională în care UPSC este implicată, în principal, gestionarea schimburilor academice și de cercetare cu universitățile externe partener. Secția Relații Internaționale și Managementul Proiectelor a UPSC a fost prezentată de către dna dr.

conf. univ. Lilia Petriciuc, șefa Secției. Directoarea CNIDE „Clasa Viitorului”, dna Victoria Belous, a prezentat oportunitățile de care pot beneficia studenții UPSC în „Clasa Viitorului” – tehnologii moderne și strategii didactice inovatoare, care vor îmbogăți portofoliul de practică pedagogică al studenților.

Dl Ion Benchechi, lector universitar, conducătorul Ansamblului de dansuri „Ciuleandra”, care activează de peste 25 de ani în cadrul UPSC și a dus faima Universității

nu doar în țară, dar și peste hotarele ei, a prezentat posibilitățile pe care le au studenții să se încadreze în experiența artistică coregrafică.

Organizația sindicală studențească, pe scurt, Sindicatul Studențesc, care are drept scop protecția socială, apărarea drepturilor și intereselor studenților, organizarea activităților studențești a fost prezentată de către dna conf. univ. dr. Uliana Culea, președinta CSS.

(Continuare în pag. 2)

La studii bugetare în centre de excelență și școli profesional tehnice au fost admise circa 10 mii de persoane

Un număr de 6 166 de solicitări au fost admise la școli profesional tehnice, iar încă 3 502 – la centre de excelență și colegii, toate pe locuri cu finanțare bugetară, pentru anul de studii 2024/2025. Aceste cifre sunt preliminare, după desfășurarea turului doi al sesiunii de admitere. De remarcat că numărul celor care optează pentru învățământul dual (formă de învățământ în care studiile sunt îmbinate cu angajarea în câmpul muncii) este mai mare cu 54% în raport cu cel al înmatriculărilor din anul trecut de studii.

În acest an, la învățământul dual cu finanțare bugetară au fost admiși 1206 tineri și tinere la școli profesional tehnice, iar 291 – în cadrul colegiilor și centrelor de excelență. În același timp, pentru locurile cu achitarea taxei de studii au fost admiși 5501 de candidați în colegii și centre de excelență, iar 192 de solicitanți vor studia la școli profesional tehnice.

Este de menționat că printre cele mai solicitate specialități la școlile profesionale au fost: electrician, mecanic, operator pentru suportul tehnic al calculatoarelor și controlor al calității produselor alimentare. Iar la colegii și centre de excelență de cel mai mare interes s-au bucurat specialitățile ce țin de tehnologia informației, asistența medicală, învățământul primar, contabilitate și jurisprudență.

Cor. UPp

...În Moldova ca acasă: De la Kiev pentru elevi au fost aduse manuale în limba ucraineană

Un set de o mie de manuale noi în limba ucraineană au fost aduse de la Kiev – cu suportul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Congresului Național al Ucrainenilor din Moldova (CNUM) – pentru elevii Gimnaziului „Taras Șevcenko” din Chișinău. În posesia cărților vor intra copiii din cele 4 clase (primare și gimnaziale), inaugurate în acest an de învățământ în cadrul instituției.

Lotul de carte face parte din proiectul educațional ce își propune păstrarea identității naționale a cetățenilor Ucrainei și facilitarea integrării lor într-un mediu moldovenesc prietenos. La evenimentul festiv de înmânare a manualelor

au participat parlamentari din R. Moldova și Ucraina, reprezentanți ai Ambasadei Ucrainei la Chișinău, membri ai CNUM și ai unor organizații internaționale.

Dmitro Lecarțev, președintele Congresului Național al Ucrainienilor din Moldova, a mulțumit

nenilor din Moldova, a mulțumit protagoniștilor evenimentului, specificând că „Ne dorim ca Gimnaziul „Taras Șevcenko” din Chișinău să devină un centru educațional și cultural care să unească cetățenii ambelor state prietene: Ucraina și Republica Moldova.”

La rândul său, co-președintele grupului interparlamentar de prietenie „Ucraina – Moldova”, Mihailo Radutski, a subliniat că „Moldova arată ce înseamnă un adevărat vecin, care din primele momente ale războiului ne-a întins o mână de ajutor... Ucraina nu trebuie să-și piardă cetățenii, iar profesorii care predau la clasele ucrainene, dar și manualele respective, vor contribui la acest lucru. Investițiile în educația copiilor sunt echivalente cu investițiile în dezvoltarea statului. Cunoașterea liberă a limbii materne și studierea limbii și culturii țării gazdă reprezintă cheia relațiilor de prietenie între două state vecine.”

Este de menționat că lotul de carte este al doilea la număr, de precedent, de 900 de exemplare, fiind livrat cu o lună în urmă. De remarcat că implementarea noului program de predare în limba ucraineană a impus necesitatea unor manuale noi, livrarea cărora a fost inițiată și asigurată de deputații ucraineni.

„UPSC Welcome Start” – oportunități pentru studenții anului I

(Continuare din pag. 1)

Activitatea Direcției Studenți și Servicii Sociale (care are în vizor serviciile sociale adresate studenților, organizarea diferitelor evenimente studențești, cazarea în cămine, activități de voluntariat, carnetul de voluntar și cum îl pot obține studenții începători, drepturile și obligațiile pe care le au studenții) a fost prezentată de către dl Dumitru Juraveli, șef al Direcției Studenți și Servicii Sociale. Un partener de nădejde al UPSC este Orange Digital Center, care activează în incinta UPSC și care oferă gratuit tinerilor progra-

me de antreprenariat, digitalizare, unde participanții pot să-și descopere potențialul, să-și perfecționeze abilitățile profesionale sau să se recalifice pentru o meserie a viitorului. Orange Digital Center

din cadrul UPSC a fost prezentat de către Andreea Eșanu.

Pornind de la dictonul „O minte sănătoasă într-un corp sănătos”, dna Veronica Rădvan, medicul UPSC, a prezentat activitatea centrului medical al Universității, programul de lucru și serviciile gratuite de care pot beneficia studenții.

Catedra militară a UPSC a fost prezentată de către dl locotenent-colonel Victor Bălănuță. Astfel, studenții au aflat cum pot să se înscrie în rândurile recruților pregătiți.

Studenții, entuziasmați de oportunitățile pe care le oferă Universitatea pe care au ales-o, și-au făcut notițe și și-au confirmat lor înșiși că au făcut alegerea corectă.

O grădiniță din Soroca va fi reparată capital până la sfârșit de an

Instituția de Educație Timpurie nr. 7 „Calina” din Soroca (cu o suprafață de 1200 de metri pătrați) se află în reparație capitală, lucrările desfășurându-se în cadrul unui proiect de revitalizare urbană. Acestea urmează să fie finalizate la sfârșit de an, după ce va fi realizată termoizolarea pereților clădirii, reconstruirea acoperișului (520 m. p.) și instalarea unui sistem de încălzire autonom conectat la energie electrică regenerabilă.

Până în prezent, la grădinița de copii a fost reconstruit parțial acoperișul, pe care au fost instalate 90 de panouri fotovoltaice, fiind schimbate și geamurile, în conformitate cu proiectul „Noi oportunități educaționale pentru copiii de vârstă preșcolară din cartierul Dealului Romilor, municipiul Soroca”. Instituția este frecventată de circa 100 de preșcolari, inclusiv de origine romă, din zona de revitalizare a municipiului Soroca, ei fiind îngrijiți de 23 de cadre didactice și nedidactice. Este de menționat

că în dealul municipiului Soroca locuiesc aproximativ 10 000 de persoane. Valoarea contractului de antrepriză în cauză este de peste 7 milioane de lei (în jur de 350 000 de euro), iar contribuția Primăriei municipiului Soroca este de 10 la sută. Proiectul este finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală și implementat de ADR Nord, fiind depus de Primăria municipală în cadrul Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor.

Dna Viorica Trifăuțan este o distinsă profesoară de biologie și chimie la ȘP nr.2 din Chișinău. Domnia sa susține că „fiecare om trebuie să lase o urmă frumoasă, oriunde s-ar afla și orice îndeletnicire ar avea, să fie original și irepetabil.

- Dacă e să revenim la primii ani de activitate pedagogică a Dvs., Vă mai amintiți cum ați început munca în calitate de profesoară? Ce emoții ați avut atunci?

- Probabil „profesoară” sunt din copilărie, pășind pe aceeași cale a părinților mei. Am crescut în școală, asistam la lecțiile lor de la vârsta de patru ani. Am început activitatea mea pedagogică imediat după absolvirea Universității din Tiraspol, în școala medie din s. Scumpia, raionul Fălești, unde profesorii mei mi-au ghidat primii pași în domeniul profesional, și am activat timp de zece ani. Generația noastră nu a fost motivată material, eram tineri și entuziaști, a fost o chemare specifică a destinului, fiindcă meseria aceasta nu se potrivește oricui. Aveam o mare pasiune, dăruire și iubire față de disciplinele predate (biologie și chimie) și pentru primii discipoli, fiindcă m-au marcat foarte mult, au fost o promoție deosebită. Comunicăm și acum, ei fiind în toate colțurile lumii: SUA, Italia, Germania. Ulterior, în cadrul Liceului Teoretic „Mihail Sadoveanu”, am pregătit viitori medici. Au fost mari provocări și greutăți pe care le-am întâmpinat. Dar le-am depășit cu succes, fiindcă pentru mine profesorul întruchipa perfecțiunea, responsabilitatea și măiestria, inspira optimism, radia dragoste, răbdare și perseverență. Toate aceste calități mi-au fost cultivate de părinții mei, profesori emeriți pe acele timpuri. Emoții am avut pentru orice oră predată, deoarece profesorul este un adevărat artist, actor, poet, ghid, tutore, vie enciclopedie în fața ochilor plini de curiozitate și atunci trebuie să menții scena și spectatori pentru o adevărată piesă, așa cum este lecția.

- Paralel cu munca de educație în rândurile elevilor, ați lucrat în calitate de colaborator științific în domeniul citoembriologiei genetice, fiind embriolog, redactor al revistei „Botanica” (Journal of Botany), Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”. Cum ați îndrăgit acest domeniu? Vi s-a părut interesant?

- A fost o perioadă destul de complicată, fiindcă am imbinat studiile la aspirantură în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, activitatea didactică cu cea de cercetare în cadrul Laboratorului de Embriologie și Biotehnologie. Fiind ghidată de către marele academician, conducătorul meu științific Alexandru

Viorica Trifăuțan: „Trandafirii m-au frapat și m-au marcat pe viață...”

Trandafirii m-au frapat și m-au marcat pe viață. Sunt fericită că am făcut-o din punct de vedere științific, i-am cultivat mulți ani, adunat în aranjamente florale și buchete de mireasă...”

Secretele muncii sale, depuse cu pasiune, ni le-a dezvăluit, prin intermediul meditațiilor, în acest interviu, acordat ziarului nostru „Univers Pedagogic pro”. Sperăm să trezim interesul și curiozitatea cititorilor noștri. Cu atât mai mult că unii amatori de a cultiva trandafiri și alte flori, la fel ca și protagonista noastră, dna Viorica Trifăuțan, le-au îndrăgit pe viață.

dafirul albastru, pe care îmi doresc să-l văd în laboratorul unde a fost obținut - Osaka, Japonia.

- Cine au fost mentorii / profesorii care și-au lăsat amprenta asupra activității Dvs. de cercetare? Unde v-ați perfecționat și ce pasiuni v-au determinat traseul profesional?

- În anturajul meu, cerul meu mi-a trimis oameni extraordinari, de la care am avut câte ceva de învățat pe tot parcursul vieții. Inițial, de la tatăl meu, Ion Bulhac, profesor de biologie, chimie și pregătire militară. Am primit o educație și militară, am fost prima la toate concursurile militare și un lider în echipă,

Cozari, Boris Nedbaliuc, dr., conf. univ. Eduard Coropceanu; din domeniul științific: academicianul, citoembriologul, geneticianul Alexandru Ciubotaru; inginerul, rozistul, președintele Asociației „Amicii Rozelor” din România, Cluj-Napoca, și membru al Asociației Mondiale a Roziștilor Ștefan Wagner; membrul Academiei din România, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, academicianul, botanistul Constantin Toma; doctorul în științe biologice, rozistul Zinaida Klimenco de la Grădina Botanică „Nikitin” din Yalta; din domeniul medicinei: academicianul, specialistul în medicina legală, dr. Gheorghe Baciu; din domeniul medicinei de laborator, dr. hab, conf. univ. Anatol Vișnevski; dr. hab., conf. univ. Valentin Gudumac; din imunologie - dr., conf. univ. Lucia Andrieș etc.; din domeniul judiciar (Centrul Național de Expertize Judiciare) expertul judiciar, dr. în justiție Olga Cataraga; expertul judiciar de categorie superioară Irina Zolotco și, nu în ultimul rând, cei mai simpli oameni de la care am avut de învățat tot ce au avut mai bun.

- În opinia Dvs., ce lucrări de valoare ați realizat în colaborare cu colegii? Cine sunt persoanele care au lucrat împreună cu Dvs.?

- În primul rând, cele mai „valoroase lucrări” pe care le-am realizat sunt copiii mei, în care am depus dragoste, cunoștințe, educație și mi-a reușit să mă bucur astăzi de succesele și realizările lor personale și profesionale în domeniul medicinei. Apoi urmează teza mea de doctor cu „copiii” mei mai mici - trandafirii pitici, ce constituie mai mult decât o teză, mai bine zis este un vis realizat, o pasiune ce mă înaripează până în prezent. În cadrul tuturor activităților am lucrat și conlucrat în echipă la serviciu și în cadrul proiectelor la nivel național și internațional, unde am realizat lucrări științifice, metodice cu aplicare în domeniu. Am activat alături și de colegii mei de facultate: dr. chimie, conf. univ., decanul Facultății Biologie și Chimie Nicolae Aluchi; dr. biologie, conf. univ. Viorica Coadă; dr. chimie, conf. univ. Eduard Coropceanu; dr. biologie, conf. univ. Ana Pelin; profesoarele de biologie și chimie, Liliana Serghiev și Elena Dorogan. Am reflectat asupra

Ciubotaru, am îndrăgit nespuse de mult să fac cercetare fundamentală în cadrul Grădinii Botanice (Institut) a AȘM, Institutului de Genetică din RM, Grădinii Botanice din Cluj-Napoca „Alexandru Borza”, România, Grădinii Botanice „Anastase Fătu” din Iași, Grădinii Botanice „Nikita” din Yalta, activitate care presupunea diverse comunicări ale rezultatelor în jurnale științifice din domeniul respectiv. Am participat la conferințe, unde interacționam cu cercetători care aveau preocupări similare (așa ca Ștefan Wagner, Constantin Toma, Zinaida Klimenco etc.), la schimbul de informații prin intermediul publicațiilor. Cele mai interesante și captivante au fost cercetările aplicate, precum cultura biotehnologică „in vitro”, aranjamentele florale, floricultura și designul de landsaft, ce vin din afara agendei de cercetare pe care o are cercetătorul.

- Ați publicat multe lucrări de cercetare științifică pe paginile revistei. Care dintre studii au prezentat interes pentru implementare practică în viața cotidiană?

- Obiectul meu de studiu științific sunt trandafirii pitici și toate cercetările au condus la rezultate cu aplicare practică, fiindcă aceste specii de trandafiri extraordinari urmau să fie determinați și introduși în Republica Moldova și multiplicați prin metoda biotehnologică „in vitro”. Ce ține de viața cotidiană, orișicare posesor de trandafiri pitici în ghiveci trebuie să cunoască cum se cultivă și se îngrijesc corect.

- Aceste investigații științifice au pornit din dorința de a studia, a afla soluții practice la unele probleme cu care v-ați confruntat încă din tinerețe?

- Investigațiile științifice și dorința de-a studia au pornit din marea mea pasiune și dragoste față de trandafiri. Trandafirii au constituit mai mult decât o teză de doctor, au întruchipat experiența de-a cultiva trandafirii din familie, frumusețea, farmecul și parfumul lor, ce m-au făcut să-i îndrăgesc. Cu adevărat, mi-am dorit să-i studiez mai detaliat, fiindcă în practica de a-i cultiva m-am confruntat cu multe probleme, precum bolile și dăunătorii. Mă interesa selecția și multiplicarea lor rapidă. Sincer, îi studiez și în prezent pentru a fi la curent cu noile tehnologii, specii și soiuri noi. Un vis aparte este tran-

Inteligența artificială transformă educația: Cele Mai Bune Aplicații

Într-o lume în continuă evoluție, unde tehnologia devine o parte integrantă a vieții de zi cu zi, inteligența artificială (IA) a început să revoluționeze și domeniul educației. Fie că este privită cu scepticism sau cu entuziasm, IA este deja prezentă atât în afara, cât și în interiorul sălilor de clasă.

Un sondaj recent executat de Intelligent a relevat că 96% dintre studenții folosesc ChatGPT pentru realizarea lucrărilor lor, iar 69% au declarat că acest instrument îi ajută în procesul de scriere. Cu toate acestea, ChatGPT este doar unul dintre numeroasele instrumente AI care urmăresc să transforme educația, oferind soluții inovatoare pentru învățare.

Deși accesul la ChatGPT a fost restricționat în unele instituții de învățământ, politica acestora începe să se schimbe treptat, pe măsură ce tehnologia devine tot mai omni-

prezentă. În Statele Unite, districtul școlar Los Angeles Unified School District a fost printre primele care au blocat utilizarea acestui instrument pe dispozitivele și rețelele școlare, dar ulterior a permis utilizarea inteligenței artificiale. În mod similar, Școlile Publice din New York City au renunțat la restricții în mai 2023, permițând astfel utilizarea ChatGPT. Alte școli, precum Australian International School din Singapore, au adoptat rapid chatbotul ca parte integrantă a metodelor lor de predare.

Profesorul James Midgley a remarcat că „revoluția AI a ieșit deja din sticlă” și că, dacă nu îi învățăm pe elevi să utilizeze această tehnologie cu integritate, „ii dezamăgim pe viitorii noștri lideri”.

Aplicații AI esențiale pentru educație

1. Natulung

Învățarea unei noi limbi a devenit mai accesibilă datorită Natulung,

o platformă care folosește un tutorat AI pentru a facilita învățarea prin intermediul vocii. Aceasta le permite utilizatorilor să învețe limbi precum spaniola, franceza sau germana prin pronunțarea propozițiilor cu voce tare, oferind corecții și sfaturi în timp real. Dezvoltată de un pasionat al limbilor străine din Ucraina, aplicația este disponibilă momentan doar pe iOS.

2. Socratic

„Eliberați-vă. Învățați mai bine” – acesta este motto-ul aplicației Socratic, dezvoltată de Google AI. Destinată elevilor care au nevoie de ajutor în afara orelor de curs, aplicația utilizează IA pentru a oferi soluții rapide și precise la probleme academice. Fie că este vorba despre o întrebare dificilă sau un calcul complicat, Socratic identifică surse online relevante și oferă ghiduri de studiu detaliate.

3. AI MATH

Specializată în matematică, AI MATH oferă soluții instantanee la problemele matematice în doar 3 secunde. Aplicația scanează întrebările sau calculele dificil de înțeles și folosește IA pentru a oferi răspunsuri precise. În cazurile complexe, problemele sunt trimise experților din întreaga lume, asigurând astfel o asistență continuă și de calitate.

4. Owlift

Fosta aplicație Explain Like I'm Five (ELI5), Owlift, își propune să simplifice orice subiect prin utilizarea unui model AI creat de OpenAI. Aplicația oferă explicații adaptate la

diferite niveluri de competență, de la cele mai simple până la cele mai avansate, fiind un instrument valoros pentru cei care doresc să înțeleagă în profunzime orice concept.

5. Quillbot

Descrisă drept o „soluție completă de scriere”, Quillbot integrează opt instrumente AI, inclusiv Paraphraser, Grammar Checker și Plagiarism Checker. Spre deosebire de alte platforme, Quillbot colaborează cu utilizatorul pentru a îmbunătăți claritatea, fluenta și tonul textelor, devenind astfel un aliat esențial în procesul de redactare academică.

INTERVIUL DE JOI

Viorica Trifăuțan: „Trandafirii m-au frapat și m-au marcat pe viață...”

(Continuare din pag. 3)

Realizarea unui proces educațional eficient este una dintre sarcinile pedagogiei contemporane, ce apare în spațiul reflexiv al cadrului didactic, pentru care este important atât rezultatul învățării, cât și procesul de învățare. Cercetările științifice trebuie bine intercalate cu cele cognitive-teoretice și aplicarea practică pe interesul copilului la orice vârstă. Un rol semnificativ are aptitudinea pentru învățare, interesul și motivația. În cadrul orelor de chimie și biologie, mă strădui să fac o bună conexiune a materialului teoretic cu practica și viața cotidiană, ca elevul să sesizeze necesitatea acestor cunoștințe și unde le va aplica pe viitor, să nu fie doar o toceală de noțiuni pentru a primi o notă. Aptitudinea pentru învățare reprezintă sistemul de capacități ale elevului pe care acesta le va dezvolta prin învățare pentru viitorul profesional sau propriile necesități. Motivația învățării reprezintă pentru mine principalul suport în efortul de a convinge copilul spre învățare. Lipsa de interes pentru învățare are consecințe negative asupra finalităților și eficienței învățării. Consider că eficiența învățării este determinată, în mare măsură, de dragostea față de copii, de nivelul de pregătire a cadrului didactic, condițiile de organizare, dirijare, evaluare a activității didactice, creativitatea și măiestria lui profesională. Pentru mine nu există elevi buni și mai puțin buni, orice copil este o personalitate și este înzestrat cu ceva deosebit de frumos. Pentru a motiva și menține elevii în bună-dispoziție, profesorul trebuie să fie competent în domeniul său de activitate. Pentru aceasta, este necesar să se predea elevilor doar noțiunile de bază, să se extragă din manual conținuturile relevante, să fie valorificate avantajele tehnologiilor moderne, să se aducă armonie în sălile de clasă, să se ofere elevilor mai multă inițiativă, independență, să fie încurajați să-și demonstreze mai sigur cunoștințele și abilitățile practice.

- Ce ne puteți spune referitor la situația ecologică din republică, din lume, și ce soluții ar fi pentru rezolvarea problemelor de mediu?

- Noi toți suntem conștienți de schimbările climatice și de consecințele lor, dar nu toți au cunoștințe despre imaginea în ansamblu a situației eco-

gice din republică, mai ales despre mecanismele care cauzează schimbările climatice și mecanismele de prevenire și adaptare. Oamenii percep și evaluează schimbările climatice reieșind din impactul direct asupra vieții lor și nu dintr-o perspectivă științifică și bine informată. Din acest considerent, orice oră sau disciplină trebuie să atingă acest aspect, cointeressând elevii, fiindcă ei sunt generația ce va urma. Cele mai importante probleme ecologice din Republica Moldova sunt:

- Gestionarea incorectă a deșeurilor și terenurilor;
- Problemele ecologice privind resursele de apă;
- Aplicarea incorectă sau exagerată a ierbicidelor, insecticidelor;
- Problemele poluării aerului atmosferic;
- Alunecările de teren;
- Defrișările în masa și distrugerea ecosistemelor, florei, faunei;
- Colectarea sau distrugerea speciilor rare și pe cale de dispariție;
- Alimentele ce conțin diverse substanțe toxice / adausuri / coloranți și amenință sănătatea oamenilor etc.

În cadrul orelor predate fac o conexiune între materialul teoretic și problemele enumerate, analizăm datele statistice care reflectă problemele ecologice la nivel național; generalizăm, iar elevii primesc concret sarcini, discutăm rezultatele și formulăm raționamente. În baza studiului efectuat, am constatat persistența unor probleme ecologice grave în Republica Moldova. Afară de problemele enumerate, la orele de biologie și chimie discutăm despre dezechilibrul ecologic între ecosistemele naturale și antropice; utilizarea inadecvată a terenurilor

agricole ca rezultat al parcelării excesive a fondului funciar, al distribuirii cotelor de terenuri agricole pe versanți, din deal la vale, al nerespectării asolamentelor și tehnologiilor de cultivare a culturilor agricole; eroziunea prin apă și eoliană; bilanțul negativ al humusului și elementelor nutritive, salinizarea și alcalinizarea ca urmare a irigației și desecării; distrugerea terenurilor agricole de alunecările de teren etc.

- În ce mod canalizați atenția elevilor spre soluționarea problemelor alimentare în epoca tehnologiilor moderne?

- În primul rând, vorbim despre insuficiența de nutrienți și vitamine în produsele alimentare, în special acestea se observă la copii, vârstnici și femeile însărcinate. Apoi atenționăm fenomenul obezității, în unele cazuri de supraponderabilitate, întâlnite frecvent în rândul populației active din R. Moldova. Supraponderabilitatea este cauzată de alimentația nesănătoasă și inexistența unei rațiuni alimentare zilnice, asta pentru că multe alimente sunt aduse din import, cu o calitate dubioasă, sau prețul la alte produse alimentare de calitate/naturale este mult mai mare. Conținutul exagerat de mare de nitrați, sulfați, alte substanțe toxice în fructe, legume din cauza poluării solului, apei, aerului. Promovăm un mod sănătos de viață, fiindcă elevii discută cu părinții și cei apropiați.

- Asupra căror proiecte de activitate profesională vă concentrați atenția în prezent?

- Cred că proiectele ecologice mă motivează cel mai mult, prin prisma pregătirii viitoarei generații mult mai conștiente în problemele de mediu. Un alt proiect, nu mai puțin esențial, este să contribuim la accesibilitatea unui proces de studii pentru elevi și care să fie mult mai aplicabil în viața cotidiană și cea profesională. Copiii trebuie să fie pregătiți pentru viață, iar cei ce nu primesc dragoste în familie, să o primească cel puțin de la noi, profesorii și îndrumătorii lor.

- Aveți discipoli care vă calcă pe urme, vă urmează traseul profesional?

- Discipolii mei activează în diverse domenii, îndeosebi în medicină, ca stomatologi, neurologi, orești, medici de familie. Traseul meu profesional îl

urmează Ana-Maria Cișleanu, în calitate de expert judiciar ecolog CNEJ. Mă bucur de succesele ei. În prezent pregătesc o elevă care a îndrăgit meseria de profesor, sper să-i reușească.

- Ce ați schimbat în viața Școlii Profesionale nr.2, unde activați?

- În prezent activez ca profesoară de biologie și chimie în cadrul Instituției Publice Școala Profesională nr. 2, cu frumoase tradiții în formarea și educarea tinerei generații. Aici se pregătesc specialiști competenți în domeniul alimentației publice, comerțului și serviciilor hoteliere. Se pregătesc copii din republică, precum și din afara țării, inclusiv refugiați și tineri cu dizabilități. Este o muncă specifică cu copiii cu necesități speciale. Profesorii depun suflet și efort, dar este necesar un curriculum corespunzător pentru a oferi șanse profesionale acestor elevi. IP Școala Profesională nr.2 dezvoltă abilități de viață și comportamente sănătoase în rândul elevilor din învățământul profesional tehnic, pentru o mai bună pregătire de angajare în câmpul muncii. Sunt mari oportunități experiențele și bunele practici în companii de afaceri pentru perspectiva elevilor, profesorilor și angajatorilor. Oferim elevilor un proces educațional corespunzător, lucruri tehnice, abilități și deprinderi de viață, care ajută absolvenților să ia decizii corecte pe subiecte extrem de importante în viață. Profesorii investesc cunoștințe, străduință, răbdare, dar și foarte multă dragoste, fiindcă majoritatea copiilor vin din familii defavorizate și aici găsesc o nouă familie. Este promovat învățământul dual, astfel încât elevii au oportunitatea să-și dezvolte competențe de viață pentru o mai bună angajare. Predând două discipline, biologia și chimia în conexiune strânsă cu domeniul profesional, selectăm cele mai relevante și utile cunoștințe, ce vor fi ulterior aplicate în practică. Evident, promovăm o alimentație sănătoasă și un mod de viață sănătos și corect, din punct de vedere ecologic. Aș schimba programul de studii, aplicând tehnologii moderne, fiind necesare manuale corespunzătoare și atunci lucrările, activitățile practice vor fi mult mai eficiente și utile.

- Ce le-ați dori absolvenților, profesorilor, tinerilor din R. Moldova?

- Tinerilor și absolvenților le doresc să păstreze valorile omenești, să se axeze pe dezvoltarea personală la nivel

intelectual și profesional pe tot parcursul vieții, să muncească continuu, nu-mai aceasta este calea spre succes. Le doresc să-și întrețină sănătatea, să ducă un mod sănătos de viață fără droguri, țigări electronice și alcool, să comunice mai mult în colective, grupuri de prieteni, să nu se izoleze doar pe rețelele de socializare. Oriunde ar activa, să se implice prin curaj și inițiativă, să încerce lucruri noi la locul de muncă și să-și dezvolte aptitudinile. Tânăra generație să-și iubească plaiul natal și tradițiile, ceea ce depune un profesor în sufletul lor să nu dispară, dar să capete amploare pentru a transmite și copiilor lor.

Din punct de vedere ecologic - să fie consumatori raționali mult mai bine pregătiți și informați pentru o atitudine grijulie, gestionarea deșeurilor și protecția naturii. Ar fi benefic să opteze pentru un anturaj la domiciliu modern minimalist, să cumpere mai puține haine și obiecte, să procure produse naturale de la producătorii autohtoni etc.

Din punct de vedere judiciar - să se încadreze în societate, să participe activ la dezvoltarea comunităților lor. Să cunoască legislația Republicii Moldova și să o respecte. Aceasta îi va ajuta să-și dezvolte abilitățile esențiale de viață, să acumuleze cunoștințe despre drepturile omului și cele cetățenești, precum și să promoveze acțiuni civice pozitive ce țin de mediu.

PROFESORILOR, în primul rând, le-aș dori să-și IUBEASCĂ discipolii și tot ceea ce fac să fie de înaltă calitate și competență, sincer, din suflet, cu multă dăruire, atunci și rezultatele sunt pe potrivă! Totul în viața aceasta depinde de DRAGOSTE și aș dori să finalizez cu un citat din Biblie, care-mi servește drept călăuză:

„Dragostea este răbdătoare, dragostea este plină de bunătate, nu este invidioasă, dragostea nu se laudă, nu se îngâmăfă, nu se comportă necuviincios, nu caută foloasele sale, nu se supără, nu se gândește la rău, nu se bucură de nedreptate, ci își găsește bucuria în adevăr, acoperă totul, crede totul, speră totul, suportă totul. Dragostea nu pierie niciodată.” (Corinteni, 13:4-8)

- Vă mulțumim pentru deschidere, atitudine sinceră și Vă dorim ca toate oportunitățile pe care le aveți să Vă aducă izbândă. La mai mult și la mai mare!

A intervievat
Elvira ȚAGANAȘ-PÂNTEA

Cum ar trebui să arate o zi obișnuită din viața unui copil cu ADHD sau agitat?

Logopedul este persoana care joacă un rol important în dezvoltarea copiilor, intervenind pentru a îmbunătăți abilitățile lor de comunicare și limbaj. Este esențial să identificăm și să tratăm problemele de vorbire și limbaj încă din copilărie, deoarece acestea pot afecta învățarea, relațiile sociale și încrederea în sine a copilului. Prin sesiuni personalizate, logopedul ajută la corectarea și îmbunătățirea pronunției, vocabularului, înțelegerii limbajului și a abilităților de comunicare nonverbală etc. Colaborarea la timp cu un logoped poate facilita integrarea copilului în mediul preșcolar, școlar și social.

Stela TETELEA,
logoped,
grad didactic II,
Instituția de Învățământ
Primar nr. 112,
mun. Chișinău

Pentru a ajuta copilul să se liniștească și să se calmeze în viața de zi cu zi, părinții pot adopta strategii precum stabilirea unor rutine clare și consistente, oferirea unui mediu structurat și organizat, stabilirea unor obiective realizabile și folosirea unor tehnici de gestionare a comportamentului pozitiv. Comunicarea deschisă și empatică cu copilul este, de asemenea, esențială pentru a înțelege nevoile sale și pentru a stabili legături puternice și de încredere. Este important ca părinții să fie atenți la semnele acestor tulburări încă de la primii pași, deoarece acestea devin din ce în ce mai evidente pe măsură ce copilul crește și interacționează într-un mediu social și educațional mai larg, cum ar fi colectivitatea de copii.

Diagnosticarea corectă a copiilor cu ADHD presupune o monitorizare din toate punctele de vedere și contextul de viață al copilului, atât acasă, cât și la grădiniță, școală, mersul la magazin, în vizită la rude, prieteni, pe terenul de joacă.

Atunci când copilul este agitat, capricios numai acasă sau numai în prezența părinților, cel mai probabil este un copil răsfățat și are alte probleme de tip emoțional, care trebuie corect identificate.

Însă nu uităm că în ultimii ani stilul de viață modern, apariția gadgeturilor, statul în fața televizorului cu orele oferă oportunități reduse de mișcare în aer liber, acolo unde copiii își pot degaja toată energia pe care o au.

ADHD este o tulburare care trebuie gestionată corect și la timp de un program terapeutic adecvat fiecărui copil în parte, după necesitatea fiecăruia. Acesta poate include atât tratamentul medicamentos, cât și terapia comportamentală, terapia de familie și acomodarea stilului de viață, în conformitate cu gravitatea diagnozei stabilită de specialist.

Sfaturi și activități care ar ajuta și încuraja copilul tău și pe tine ca părinte în viața de zi cu zi, chiar dacă acesta este agitat, plin de energie sau diagnosticat cu ADHD

În fiecare zi părinții ce au astfel de copii se confruntă cu provocări intense încă de dimineață. Convingerea micuțului să se îmbrace, să se spele pe dinți și să ia micul dejun în grabă pentru a ajunge la timp la grădiniță sau școală, poate epuiza chiar de la bun început resursele părintelui.

Epuizarea se agravează și mai mult odată ce părintele ajunge la locul de muncă. Aceeași poveste se repetă seara, cu crize de isterie în timpul drumului spre casă și în timpul băii de seară, adesea culminând într-un adevărat haos. Abia la sfârșitul zilei se calmează situația, când părintele reușește să-și așeze micuțul în pat la culcare.

Să înceapă rutina zilnică a copilului tău plin de energie.

Stabilirea și respectarea unor reguli a activităților de rutină îl pot liniști pe copilul Dvs. în așa mod încât el să se simtă în siguranță. atunci când copilul știe din timp ce va urma, el deja este pregătit și îl ajută să fie mai liniștit.

„Știu că imediat după ce iau cina și mă spăl pe dinți, tati va veni cu mine în pat, iar mami îmi va citi o poveste.”

Chiar dacă acest lucru nu funcționează din prima, dar el, sigur, nu ne reușește din prima, atunci când copilul nostru e plin de energie. Niciodată nu renunța. Atunci când stabilim un ritual sau un nou obicei în familia noastră, acesta poate dura chiar și câteva săptămâni, până copilul se obișnuiește cu noua activitate. Fii perseverent, repetă zilnic ceea ce ți-ai propus, încurajează ceea ce copilului îi reușește și, la sigur, vei fi răsplătit după așteptările pe care le ai ca părinte. Activitățile de rutină te vor ajuta să limitezi conflictele dintre tine și copil, așa vei economisi timp și energie, confruntările dintre tine și copil vor fi mai puține.

Dacă dorești să ai o zi reușită și copilul tău să se trezească cu bună dispoziție, atunci fă și tu același lucru. Trezește-te cu 20 minute înaintea întregii familii, profită de aceste momente pentru a medita sau poate a face niște exerciții fizice, între timp pune-ți cafeaua. Lasă ușa deschisă așa ca un zgomot pe care îl faci să ajungă ca un clinchet de clopoțel și la urechile lui, lasă lumina să-i pătrundă sub cearșaf, adu-i o mângâiere caldă a brațelor tale și, atunci când copilul tău deschide ochii, zâmbește-i și îmbrățișează-l. Lasă-l să se întindă ca o pisică și întreabă-l cum a dormit și dacă a visat ceva frumos. Pregătește-te să fii disponibil și flexibil conform cerințelor copilului tău.

O regulă, dar și un sfat pentru toți părinții, indiferent dacă au copil cu ADHD sau copil tipic

Dimineața să înceapă fără televizor, telefon sau alte tipuri de gadgeturi. Ecranele sunt senzorii, minionul de captare a atenției, în așa mod copilul pierde puterea de concentrare, apare nervozitatea, își pierde atenția, și acea rutină pe care vrem să o stabilim eșuează.

Cum putem ajuta copilul să se îmbrace astfel încât să transformăm totul într-o joacă?

Deoarece nu putem permite copilului să iasă din casă dezbrăcat și să meargă la grădiniță sau școală, trebuie să gestionăm zilnic provocările pentru a pleca bine dispuși de acasă, în timp ce copilul tău nu prea pare dispus să coopereze.

Încearcă să alegi împreună cu copilul hainele de cu seară, pregătindu-le înainte de cină sau înainte de culcare, astfel încât totul să fie la îndemână în dimineața următoare. Implică-l în alegerea ținutei, între timp, copilul va învăța să aleagă o ținută potrivită pentru vremea de afară. Stabiliți un loc, unde el găsește hainele în fiecare dimineață. Alegeți de asemenea haine ușor de îmbrăcat, fără nasturi de dimensiuni mici sau pantaloni greu de îmbrăcat. Evită să-i ceri copilului să se grăbească, acest lucru poate duce la activarea emoțiilor și împotrivirii de a face ceea ce îi cere.

Cum îl ajuti cel mai bine la teme?

Când îți ajuti copilul plin de energie la teme poate fi ca un examen pentru tine, acest test de răbdare poate fi în fiecare seară, când este nevoie să-l ajuti. Vrea să meargă la baie, nu găsește caietul, nu știe unde a pus cartea, nu are stilou. Pentru a evita această provocare, alege o oră potrivită, timpul în care el are o concentrare mai bună. Această rutină va avea loc

în fiecare zi la aceeași oră, alege timpul când copilul este liniștit și tu poți ușor să pregătești cina.

Alege locul cel mai liniștit din casă, unde nu sunt ecrane sau telefon, nu sta nici tu de vorbă la telefon, lasă pe masa de lucru doar cartea și caietul de care are nevoie și nu facem teme printre jucării. Dacă copilul se simte obosit, extenuat, fă o pauză între teme, discutați despre cum a trecut ziua ta la muncă și a copilului la școală, ce nouă a învățat. Pentru ca copilul să învețe a evalua timpul, folosește un cronometru. Nu pune presiune pe felul cum își face temele, respectă felul lui de a fi, lasă-l să aleagă singur cu ce vrea să înceapă. Fii și tu calm ca părinte, atunci

când înțelegi că îți scapă totul de sub control, propune-i niște exerciții de respirație, de relaxare, pentru a elimina urmele de stres. Atunci când copilul vine de la grădiniță, școală agitat și așteptările tale sunt date peste cap, propune-i un joc. Sărim împreună ca iepurașii, după care rămânem stană de piatră. Jocul de-a „baba oarba” este jocul copilăriei noastre. Copilul cu ochii închiși încearcă să te găsească după zgomotul bătutului din palme.

La fel este important ca micuțul dumneavoastră să aibă parte de o alimentație sănătoasă și echilibrată. Este recomandat să evităm carbogazoasele, conservanții sau coloranți, îndulcitorii, zahărul, nici într-un caz administrarea dulciurilor înainte de somn. Doar în prima jumătate a zile și în cantități mici.

Este important de știut atunci când avem un copil cu ADHD:

1. Un mediu sigur în propria casă (fixarea mobilei bine pe pereți, nu lăsa la îndemână obiecte ascuțite, monede, produse de curățare, medicamente).
2. Fiecare lucru trebuie să aibă locul lui, etichetat și marcat, așa încât copilul să învețe cine și unde stă.
3. Fă o listă cu regulile casei clare și precise în așa mod ca atunci când sunt încălcate să le amintești.
4. Limitarea la maxim a accesului la ecrane, folosește și tu această regulă.
5. Limitează factorii care îl stresează și îi distrage atenția.
6. Alegeți jucării de calitate și cele educative, cum ar fi jocurile Montessori.
7. Ieșiți cât mai frecvent cu copilul în aer liber, teren de joc, unde își poate degaja energia.
8. Limitează activitățile extrașcolare, evită supraîncărcarea și surmenajul.
9. Un loc în casă în care copilul își găsește refugiu.
10. Un somn bun, liniștit, ridică buna dispoziție a copilului.

Circa 1200 de instituții de învățământ general vor activa în acest an de studii

Un număr de 1191 de instituții de învățământ general (școli primare, gimnazii, licee, școli pentru copii cu deficiențe de dezvoltare intelectuală sau fizică, instituții cu învățământ seral) din R. Moldova, dintre care 879 sunt amplasate în mediul rural, vor activa în anul de studii 2024/2025. Per total, 336 316 elevi vor merge la școală, inclusiv 31 790 în clasa I, iar 12 591 în clasa a X-a, dintre aceștia din urmă 63,22 la sută fiind înscriși la profil umanist.

Învățământul liceal se va derula în 331 de instituții. De asemenea, în școlile din republică au fost angajați 407 tineri specialiști (număr record pentru ultimii 5 ani), cu 15% mai mulți față de anul 2023. În 2024, Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a achiziționat manuale școlare pentru 67 de titluri, dintre care 27 - cu traduceri, iar 17 - sunt în proces de pregătire.

Potrivit datelor oferite de MEC, în anul curent din Bugetul de stat au fost alocați 18 mil. 417,9 mii de lei pentru scopuri educaționale, ceea ce reprezintă 5,4 la sută din Produsul Intern Brut (PIB).

Интерактивные рабочие листы на уроках математики

Стратегия развития „Образование-2030” - это эффективное использование инновационных образовательных технологий и дидактических моделей на основе ИКТ. Преподаватели могут активно применять исследовательский подход, тем самым развивая у учащихся навыки исследовательской деятельности, формируя творческое мышление. Цифровизация фундаментально изменила то, как мы учимся и преподаем. Образование не ограничивается традиционными классами, а распространяется на онлайн-среду, предоставляя учителям значительные возможности для самообразования и профессионального развития.

Рабочий лист – это система заданий, которая ведёт ученика по определённой траектории к цели. Они представляют собой цифровые документы, содержащие задания, упражнения и тесты, с которыми ученик взаимодействует непосредственно на экране компьютера или мобильного устройства. В математике такие листы могут значительно повысить вовлечённость и понимание материала. Это современный инструмент обучения, который позволяет сделать процесс изучения математики более увлекательным и эффективным.

Эффективность ИЛ проявляется:

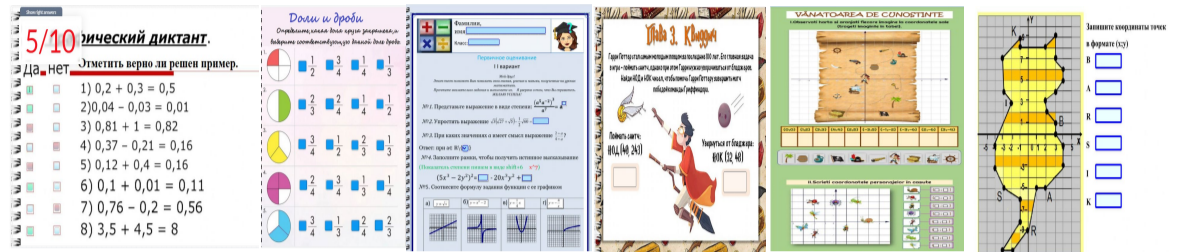
- в индивидуальном подходе (каждый ученик может работать в своем темпе, повторяя сложные темы или переходя к более сложным заданиям);
- в визуализации (анимация, графика и интерактивные элементы помогают лучше понять абстрактные математические понятия);
- в немедленной обратной связи

(ученик сразу получает информацию о правильности своего ответа, что позволяет ему своевременно скорректировать свои знания);

- в разнообразии форматов (ИЛ могут включать в себя различные типы заданий: выбор ответа, заполнение пропусков, сопоставление элементов, построение графиков и др.);
- в развитии критического мышления (задания, требующие анализа, синтеза и применения знаний, способствуют развитию критического мышления);
- в мотивации (интерактивные элементы, такие как игры и головоломки, делают процесс обучения более интересным и увлекательным).

Типичный ИЛ по математике состоит из следующих элементов:

*Теоретический материал - краткое изложение темы, формулы, определения, заполнить пропуски, выбрать, восстановить последовательность.

*Практика - найти пары, заполнить таблицу, выбрать нужный результат.

*Задания - разнообразные упражнения для закрепления материала.

*Тест - для проверки уровня усвоения материала.

Интерактивные листы могут использоваться на различных этапах обучения: для самостоятельной работы (ученики могут закреплять пройденный материал, выполнять домашние задания.); для групповой работы (совместное решение задач способствует развитию коммуникативных навыков и умению работать в команде); для контроля знаний (тесты позволяют оценить уровень усвоения материала каждым учеником).

Создать интерактивный лист можно с помощью различных инструментов: <https://www.liveworksheets.com/>; <https://learningapps.org/>; <https://kahoot.it/>; <https://quizizz.com/>;

<https://educatieinteractiva.md> и другие. Я рассмотрю только один из них.

Liveworksheets - это веб-сайт, который предлагает учителям и учащимся широкий спектр ин-

терактивных рабочих листов по математике, науке, английскому языку и другим предметам. Сайт позволяет создавать, делиться и скачивать рабочие листы, а также содержит множество других функций, таких как автоматическая проверка, отслеживание прогресса и игровые элементы.

- РЛ интерактивны, что делает их более увлекательными и эффективными для учащихся.

- Сайт позволяет автоматически проверять некоторые типы заданий, что экономит время учителей.

- Учителя могут отслеживать прогресс учащихся, чтобы увидеть, как они справляются с изучением материала.

- Содержит игровые элементы, которые делают процесс обучения более увлекательным.

Сайт educatieinteractiva.md предназначен для улучшения процесса обучения в Молдове, предлагая интерактивные учебные материалы для учителей, учеников и родителей.

Платформа позволяет создавать, публиковать и использовать различные типы интерактивных заданий, таких как тесты, игры, и

другие учебные активности. Для создания интерактивных листов учитель должен зарегистрироваться и в своем персональном кабинете использовать 20 различных шаблонов для создания РЛ, а также адаптировать уже созданные задания из цифровой библиотеки.

Ученики могут проверять свои знания и практиковаться в собственном темпе, что делает процесс обучения более увлекательным и эффективным. Родители также могут участвовать в обучении своих детей, используя материалы платформ для домашних заданий.

Выводы: интерактивные рабочие листы по математике – это перспективный инструмент, который позволяет сделать процесс обучения более эффективным и интересным. Их использование способствует развитию у учащихся таких важных навыков, как самостоятельность, критическое мышление и умение работать с информацией.

Людмила МОРОЗ,
преподаватель
математики,
Теоретический Лицей
„Михай Греку”, мун. Кишинэу

Cum ne protejăm de hărțuirea cibernetică

Este adevărat că utilizarea rețelelor sociale și a altor platforme online poate facilita și amplifica hărțuirea online.

Hărțuirea online, cunoscută și sub denumirea de cyberbullying, este o problemă tot mai serioasă în multe țări, inclusiv în Republica Moldova.

Cyberbullyingul (hărțuirea online) reprezintă acțiuni de bullying realizate prin folosirea telefoanelor mobile, poștei electronice sau altor aplicații pentru comunicare, rețelelor sociale, blogurilor, etc., și poate produce suferință prin expedierea, distribuirea sau postarea unor mesaje, imagini fotografice sau video, mesaje vocale, date cu caracter personal, bârfe care produc suferință sau prejudiciază imaginea persoanei.

Comportamente/acțiuni ale cyberbullyingului

- A trimite mesaje scrise, vocale sau imagini ofensatoare, intimidante cu sau fără tentă sexuală.
- A face comentarii negative, răutăcioase sau propuneri indecente, jignitoare, dăunătoare, cu sau fără conotație sexuală la postările, profilul, fotografiile unei persoane.
- A publica videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.
- A posta imagini fotografice sau video, imagini, mesaje denigratoare pe rețelele de socializare, adesea de pe profiluri false.
- A distribui informații confidențiale ori personale despre cineva sau despre situația familială

Ana MARIN,
psiholog,
grad didactic superior,
Structura teritorială de
psihopedagogică Ștefan Vodă

difficilă a acestuia cu scopul de a răni.

- A distribui conținuturi sau imagini compromițătoare despre o persoană sau a pune o persoană în situații stânjenitoare, inclusiv prin crearea unui profil fals, folosind identitatea colegului/colegei.
- **Care sunt motivele dintre care tinerii/tinerele inițiază sau se implică în acțiuni de bullying sau cyberbullying (hărțuire online)?**
- Creșterea sau menținerea stimei de sine. Persoanele care agrează sau adesea o stimă de sine scăzută.
- Creșterea popularității în grup, îmbunătățirea statutului social.
- Atragerea atenției, inclusiv a adulților. Mai ales copiii, care prin altfel de comportamente nu reușesc să obțină conectare sau îngrijire emoțională de la adulți.
- Dorința de a fi validat și/sau acceptat de un grup de persoane mai „populare”.
- Nevoia de control, putere și influență asupra celorlalți, în special în

Diana CATIREV,
psiholog,
grad didactic I,
IET nr. 3 „Aionușca”,
or. Ștefan Vodă

cazul copiilor care sunt adesea agresată acasă.

- Descărcarea unui sentiment puternic de frustrare, mai ales în cazul acelor copii care au competențe socioemoționale slab dezvoltate, inclusiv competențe de comunicare, negociere, rezolvare a conflictelor etc.
- Din cauza sentimentului de gelozie sau chiar invidie (să distrugă tot ce nu pot avea).
- Din incapacitatea de a empatiza cu suferința celorlalți, având o lipsă de remușcări, nereușind să-și recunoască comportamentul ca fiind o problemă.
- **Să ne protejăm de hărțuirea cibernetică**
- **Aleg ce postezi.** Nu știm niciodată ce va transmite cineva. A fi grijuliu/grijulie online cu ceilalți mă va ajuta să rămân în siguranță. Nu împărtășesc nimic care ar putea răni sau jena pe cineva.
- **Aleg cine îmi vede postările:** necunoscuți complet? prieteni?

prietenii prietenilor? Setările de confidențialitate îmi permit să controlez cine vede și ce vede.

Păstrez parola secretă față de alții. Chiar și cei care par prieteni ar putea să-mi folosească parola pentru a intra în contul meu, pentru a-mi vedea sau obține informațiile personale. Aș putea împărtăși cu părinții sau cu o persoană adultă de încredere parolele mele. Acestea ar putea să mă ajute, în cazul în care sunt hărțuit online sau cineva îmi „sparge contul”.

Raportez orice hărțuire online părinților sau furnizorilor de servicii.

Această formă de agresiune a devenit atât de comună, încât serviciile de telefonie și alți furnizori de servicii au, de asemenea, strategii și setări pentru a face față abuzului. Pot cere părinților să sune furnizorii de servicii pentru a raporta hărțuirea online sau prin telefon, astfel încât să poată lua măsuri pentru a bloca persoana să mă contacteze în continuare. Este posibil să fie necesar să ofer înregistrări telefonice sau e-mail furnizorului de servicii sau poliției. În acest caz este bine să fac niște capturi de ecran cu conversațiile avute cu persoana care mă hărțuiește.

Blochez inițiatorul/agresorul. Pot împiedica agresorul să mă hărțuiască online, blocându-l. Următorii pași ar putea fi utili pentru a mă proteja.

- Blochez agresorul prin mesageria instantanee și e-mail.
- Anulez prietenia și blochez persoana din conturile mele de pe rețele sociale și utilizez setările de confidențialitate online pentru a mă asigura că persoana respectivă nu mă poate contacta din nou.
- Blochez numărul de telefon al

persoanei pentru a opri mesajele și apelurile telefonice intimidante.

• **Vorbesc cu un adult, în care am încredere, despre orice mesaj pe care îl primesc sau despre lucrurile pe care le văd online, care îmi provoacă frică, tristețe și deznădejde.** Pot ține la curent, cu tot ceea ce postezi online sau cu cine discuti online, părinții sau persoana adultă de încredere. Adică, le permit să îmi urmărească profilul de pe rețelele sociale, îi adaug în prieteni pe rețelele mele sociale, pot discuta cu ei sau chiar le pot oferi parolele la conturile mele.

Este greșit să credem că pe noi nu ne va „atinge”. Iată de ce este foarte important să oprim cât mai curând posibil orice acțiune de cyberbullying (hărțuire online) și să cerem ajutor atunci când nu putem să o facem singuri. Orice adolescent/adolescentă se poate adresa oricând pentru ajutor la Linia gratuită de asistență telefonică pentru copii și tineri 116111. De asemenea, tinerii pot accesa chatul de pe site-ul www.12plus.md pentru a vorbi anonim cu un psiholog. Iar în cazul în care siguranța vieții le este amenințată sau este supus unei hărțuiri sau abuz sexual, să sune la 112 – Serviciul național unic pentru apeluri de urgență.

Pentru a combate hărțuirea online, este important să promovăm educația digitală, să raportăm abuzurile către platformele respective și să susținem legislația care protejează victimele.

De asemenea, este esențial să cultivăm un climat online respectuos și să încurajăm empatia și responsabilitatea în interacțiunile noastre online.

GENERAȚIA NOASTRĂ...

Nelu VICOL,
dr., conf. univ.,
Universitatea Pedagogică
de Stat „Ion Creangă”
din Chișinău

Eu, persoană culturală, intelectuală, profesională, morală, filosofică etc., sunt reprezentantul aceluia de „alde noi”, care au peste 50 de ani, aceia care suntem astăzi:

- o generație care nu se mai întoarce;
- o generație care a mers la și s-a întors de la școală pe jos;
- o generație care, dacă profesorul te trimitea după cretă la secretariat (la cancelarie), te umflai de parcă erai mesagerul ONU;
- o generație care a studiat singură, nu avea bani pentru meditații sau, mai bine zis, nu se dădeau bani pentru așa ceva. Dacă nu înțelegeai ceva, rămâneai după lecție/după curs și ți se explica;
- o generație care a stat la tablă și a scris cu mândrie în fața clasei;
- o generație care nu mergea cu automobilul la școală;
- o generație care scria în jurnalele sale;
- o generație de elevi care și-au făcut temele singuri, nu și-au sunat părinții;
- o generație rușinată să stea pe scaun, în autobus, lângă un adult în picioare;
- o generație care a răs mult și în liniște cu frații înainte de somn, ca să nu știe părinții că sunt treji;
- o generație care crede în Dumnezeu, care a respectat mult părinții sau profesorii;
- o generație care s-a jucat pe stradă și a băut apă din fântână.

În ancorajul acestei generații mi s-au făcut puternice rădăcinile care mi-au construit viața socioculturală și socioprofesională, o generație care a învățat lecții de la alta, tot atât de generoasă în frumos, în bunăvoință, în omenie, în fericire, în stimă și în respect. Deci, aceia „alde noi”, am fost cuprinși în valul transgeneraționist, cu toate valorile și principiile umane.

Suntem aceia „alde noi”, o generație care, cu regret, nu se mai întoarce!

(<https://www.facebook.com/vta-buica/videos/428198709554728/?mibextid=rS40aB7S9Ucbxw6v>).

În sensul acestor cugetări, interven cu anumite completări că aceia „alde noi” am fost:

- o generație care a iubit binele, frumosul, adevărul și a fost mulțumită;
- o generație care a citit mult, fiind adepta mișcării literare;
- o generație care a considerat lecturile frumusețea vieții personale și profesionale;
- o generație care a considerat cartea un dialog incitant în care autorul vorbește, iar cititorul ascultă;
- o generație care s-a format cultural, social, moral, psihologic și profesional la „firul vieții”;
- o generație care și-a identificat maestrul, modelele de comportament;
- o generație care nu s-a sfiit și nu s-a eschivat de la muncă.

În clipa „cea izbitor de repede” a vieții cotidiene, deseori nu mai

apucăm să reflectăm asupra unor subiecte esențiale privind, mai ales, viața personală și cea profesională. Tumultul cotidian, zilnic și (deseori!) silnic, ne duce în pierderea instinctului „rupturii de nivel”, al ieșirii din timp/din tipare/din plafonare: suntem mereu „în rețea” (suntem *persona zoom*), cablați, preluați, „angajați”, dependenți de drogul urgențelor; avem nevoie nu de doctorul care ne somează ca să ne mișcăm, ci avem nevoie de un altul, care să ne ceară să stăm, o oră pe zi, nemișcați, la soare, fără să ne gândim la nimic. Dar e și mai plăcut și mai de folos intelectual și profesional timpul de lecturi, care ne transpune în frumusețea uitată a vieții (Andrei Pleșu) și în căutarea și în înțelegerea fericirii, al celui *bonum augurium*, după cum afirmau latinii, care semnifică anumite faze ale vieții: pentru un pacient fericirea se identifică în sănătate, pentru un șomer – ea se identifică în muncă, pentru celibatari – în viața de cuplu, pentru căsătoriți – în revenirea la celibataritate. Aristotel susține că omul este un animal politic (*zoon politikon*); or, politica începe acolo unde două ființe umane sau mai mult de trei tind a trăi împreună. Omul solitar este un non-sens, o erezie, o imposibilitate: în realitate, umanitatea omului este confirmată, în fiecare zi, de sociabilitatea sa. Aici este vorba despre condiția umană, care este simplă și naturală: structura psihologică a persoanei umane nu poate fi înțeleasă fără infrastructura biologică pe care ea se clădește și fără suprastructura socială în care ea se integrează. Condiția umană oglindește conexiunea originală și evoluția dintre fenomenologia psihologică cu cea biologică și cu cea socială.

În context, Lenoir Frédéric precizează: „à ces disparités s'ajoute une dimension subjective: un artiste est heureux dans la pratique de son art, un intellectuel dans le maniement des concepts, un sentimental dans la relation amoureuse (c'est la constitution psychique de l'individu qui sera décisive: l'être humain chez qui prédomine l'érotisme donnera la priorité aux relations de sentiment avec d'autres personnes); le narcissique, se contentant plutôt de lui-même, cherchera ses satisfactions essentielles dans ses phénomènes psychiques internes; l'homme d'action restera attaché au monde extérieur sur lequel il peut mettre sa force à l'épreuve” (Lenoir Frédéric, Du bonheur. Un voyage philosophique. Paris, Librairie Generale Francaise, 2016).

Cu atât mai mult, sensul și conținutul fericirii omului sunt fixate și înscrise în Declarația de independență a Americii (încă din anul 1776) ca fiind un drept inalienabil al ființei umane. Semnificativă este și realitatea că am pierdut nu numai fericirea în viața de toate zilele și în cea profesională, dar și că am pierdut *amplitudinea intelectuală*.

Așadar, lecturile semnifică pătrunderea în culisele scriitorului, prin ele revenim în geografia și în realitatea sensibilă a vieții noastre, ele, menționa Jean-Jacques Aillagon, ministrul Culturii și Comunicațiilor al Franței, sunt „un merveilleux recueil, un refuge, un espace de calme idéal, aucun lieu n'est clos; il n'y a pas de tour d'ivoire: l'écrivain manifest sa conscience alertée [...]. Le livre est ainsi un voyage à travers les régions où naissent l'inspiration, le besoin de fiction, le désir d'une histoire qui rejoigne la nôtre” (Histoires de lecture, coordonată de Michele Thomas. Edition collectives „Livres en Fête”. Paris, Centre national du livre 2003). Or, lectura unei cărți (bune!) semnifică un dialog incitant, în care cartea

vorbește, iar sufletul răspunde; deci, să ne încadrăm în activitatea de a susține un asemenea dialog în fiecare zi; *atare dialog ne proiectează viața de toate zilele și activitatea profesională, dat fiind că în această activitate trebuie să fim elevați, informați, culti și dotați cu instrumente intelectuale și profesionale necesare*. Este impresionantă viziunea lui Frédéric Lenoir, care precizează: „Certains humains sont faits pour une activité manuelle, d'autres intellectuelle, d'autres relationnelle, d'autres encore artistique... Nul ne pourra être heureux s'il veut aller à contre-courant de la nature profonde” (Op. cit.).

Dialogul acesta îl orientează pe individ să nu piardă respectul de sine și demnitatea umană, mersul și cursul real și conștientizat al vieții personale și profesionale. În acest context absent, în sens substanțial, de pe piața cărții, sunt și teme ca prietenia, umorul, destinul... Se vorbește înfin mai mult despre succes, despre sănătate, politică, virtuți manageriale și, excesiv, despre feluri de mâncare (actualmente, mai ales în emisiunile televizate la care participă cine nu dorești, însă toată lumea aceasta este un „veritabil” meșter de bucate).

Autori care au modelat, cu autoritatea lor, secole întregi de cultură europeană, sunt, practic abandonati. Mai mult de jumătate din populația minoră și adultă nu a citit nicio carte pe parcursul unui an întreg. Preferința adolescenților pentru tabletă, telefon sau televizor este recunoscută.

Totuși, psihologii nu conțeneșă să sublinieze importanța cititului, mai ales la vârste mici, dar și printre adulți. Beneficiile unor lecturi pentru dezvoltarea inteligenței, inclusiv a celei emoționale, sunt numeroase, având efecte pe tot parcursul vieții profesionale și adulte. Or, sunt necesare investițiile în titluri noi și autori naționali și străini, alături de programe. Un studiu condus de profesorul Keith Topping de la Universitatea Dundee din Marea Britanie arată că, atunci când sunt în școala primară, copiii tind să aleagă cărți care îi provoacă și care sunt mai dificil de înțeles pentru vârsta lor. Pe măsură ce cresc, aceștia preferă însă cărți cu un grad mai scăzut de dificultate, fapt ce le poate afecta dezvoltarea intelectuală. Pe de altă parte, Peggy Gisler și Marge Eberts, experți în educație, susțin că atunci când elevii citesc mai mult decât li se cere prin programa școlară ajung să fie printre elevii cu cele mai bune rezultate. În primul rând, cititul le extinde vocabularul, dar le dezvoltă și abilitățile de exprimare, având exemplul autorilor care au exprimat în scris ceea ce au gândit. Mai mult, ei reușesc să facă față unor probleme mai complexe, indiferent de materie, dacă aleg cărți care îi provoacă. Potrivit celor doi experți, cititul are efectul unui bulgăre de zăpădă care se rotește și se mărește în volum: pe măsură ce citesc, adolescenții își doresc să citească mai mult. Astfel, curiozitatea și, implicit, extinderea orizonturilor se numără printre beneficiile cititului. Capacitatea de a rezolva probleme, de a analiza, de a sintetiza și de a extrage concluzii sunt și ele enumerate printre beneficii.

Ce semnifică „întâlnirea cu o carte”? Această întâlnire nu e întotdeauna ceva programabil, iar efectul lecturii nu se poate anticipa după calcule previzibile. Aici întâmplarea - adică destinul - joacă un rol important. Și acesta e sfatul cel dintâi, menționează Andrei Pleșu, pe care îl putem da cititorului tânăr: e bine să ceri „liste de cărți importante” - și să le citești -, dar nu trebuie neglijate

întâlnirile fortuite, comerțul cu ce-ți pică, pe nepregătite, în mână, lectura propusă de „soartă” și, uneori, purtătoare de soartă. E util, cu alte cuvinte, să citești „organizat”, dar nu trebuie să-ți refuzi prospețimea unor opțiuni libere, dictate nu de sistematica bibliotecii, ci de neprevăzutul ei. În definitiv, orice te poate marca, orice poate să-ți detoneze vocația, dacă terenul e pregătit și momentul e prielnic. Deseori, lecturile impuse, programate ca fiind „importante”, aduc o adiere de nefiresc, de afectare și paradă (încurajată, vanitos, de surâsul exaltat și complice al profesorilor și al părinților).

Subsemnatul, am fost și sunt suficient de harnic și de scrupulos la lecturi. Am citit și citesc mult și mă las confiscat de pasiunea mobilizatoare a conspectului amănunțit și a sublinierilor/a notițelor pedante. Am avut episoade intense de „specializare” pe genuri. Fiind elev, mi-am elaborat un program de lecturi: de la ora 19.00, când finalizam învățarea materiilor școlare și când terminam ceea ce mai trebuia în gospodăria casei (m-am născut și am copilărit până la adolescență la sat), și până la ora 02.00 spre dimineață. Am ținut acest program pe parcursul a 4 ani (c clasele VII-X). Astfel, în anii școlarești 1967-1969 am citit mult romane, nuvele, povestiri, aproape întreaga listă de cărți/de opere pe care, ulterior, la Universitate, le aveam la cursul de Literatură română și la cel de Literatură universală. În acești ani, cred că este util să menționez, am citit nuvela lui Cinghis Aitmatov „Mancurtul”, care mi-a fost un argument în explicitarea fenomenelor politice de mancurtizare a conștiinței în contextul politic (mai multe amănunte pot fi identificate în monografia mea „Personalitatea profesională și demnitatea umană ale cadrului didactic”, editată la Tipografia „Totex-Lux” în anul 2019).

Îmi place, în general, să memorez poezie; repet textele mergând spre/de la serviciu (dimineața și seara). Începând cu anul 1974, la școală, în fața elevilor din clasele în care predam limba și literatura română, și la facultate, în aulele studentești (începând cu anul 1994, de când predau cursuri universitare), spun din memorie poeme întregi din Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Goga, mai încoace, Bacovia, Nichita Stănescu, Ion Minulescu, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi etc. Și acum îmi aduc aminte cu plăcere și cu satisfacție morală când, la ședințele cu părinții, la serbări festive și la concursuri pedagogice, declamam, fiind elev și apoi profesor la școala din satul Badicul Moldovenesc, Cahul, poemele lui George Coșbuc „El Zorab”, „Trei, Doamne, și toți trei”, „Noi vrem păământ”, „O scrisoare de la Muselim-Selo”. În timpul acestor declamări simțeam cum cei care erau prezenți se integrau în mesajul textelor, nu se mișca nimeni pe scaun, nu se auzea niciun zgomot, doar vocea mea care exterioriza conștiința și sentimentele poetului. Atunci am trăit sentimente de revelație admirabile pentru publicul acela!

În context, astăzi reflectez astfel: cadrul didactic - încotro: înspre *Hèdonè* (descoperirea plăcerii); *Eudaimonie* (descoperirea fericirii); *Phronèsis* (conștientizarea prudenței) sau *Ataraxie* (descoperirea calmității, a liniștii absolute a spiritului)? Este indubitabil că omul caută fericirea, dat fiind că fericirea (la bonheur) „est une activité de l'âme confirmée à la vertu, ... de cultiver les différentes vertus: courage, modération, libéralité, magnanimité, douceur, humour, justice etc. (Lenoir

Frédéric, op.cit.). Fericirea noastră se răsfrânge în mod exclusiv asupra sănătății: „un mendiant en bonne santé est plus heureux qu'un roi malade” (Lenoir Frédéric, Du bonheur. Un voyage philosophique. Paris, FPO, 2016), dat fiind că „la santé du corps et la paix de l'âme permettent un juste discernement des plaisirs et de peine...; tout plaisir a une nature qui nous est appropriée, est un bien, et pourtant tout plaisir n'est pas à choisir. De même, tout souffrance n'est pas toujours par à rejeter” (Usener H., Epicure. Leipzig, Teubner, 1887).

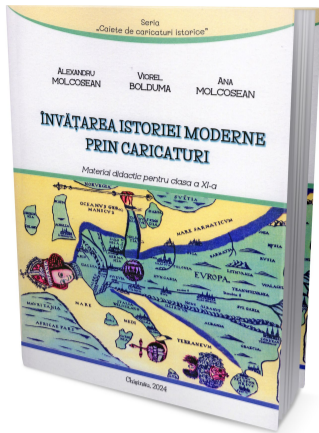
Oricum, în fiecare zi citesc din literatura de specialitate (fonetică, lingvodidactică (educație lingvistică și literară), fonologie, ortologie, psiholingvistică, neurolingvistică, ortografie, lingvistică generală, sociolingvistică, lingvistică română, etică și estetica limbajului, limbaj uman, limbaj educațional, comunicare interumană/interpersonală, educație, cultură, axiologie, formare profesională inițială, formare profesională continuă, filosofie, sociologie, logică, numerologie. Doar unele nume străine: Jacques Prévert, Flaubert, Saint Vincent de Paul, Voltaire, Kant, Freud, Bouddha, Confucius, Pierre Hadot, Schopenhauer, Aristotel, Platon, Epicur, Caligula, Heraclit, Epictet, Montaigne, Spinoza, Seneca, Saint-Just, Heidegger, Sartre, Marcel Conche, Pascal Brunekner, Democrit, Juvenal, J.-D. Fermier et alii. Sursele bibliografice din acest text confirmă și alți autori străini și români). Dar am citit și citesc și literatură artistică/beletristică.

Rezultatele acestor lecturi au condus la stăpânirea palmaresului și performanțelor activității mele personale și profesionale.

Am scris acest text ca să citească și să conștientizeze esența lui mai multă lume din educație, în mod expres generația tânără de astăzi, căreia îi sugerez să manifeste curajul, voința și aviditatea de lectură, să fie și ea o generație a mișcării literare. Astăzi., nu putem spune că nu citim, utilizând smartphone-ul, am devenit *persona zoom*. Suntem, într-un fel, un popor de cititori - „cititori în semne false” (după cum precizează Olimpiu Nușfelean în revista „Mișcarea literară”, Anul XXII, nr. 1 (85), 2023”), cititori în stele, în chipuri, în știri, mai ales în știri false. Ne lăsăm drogați cu fake news, fericiti că poliția ne lasă în libertate. În libertatea falsității, a erorii, a erorii de sine. Nu ne chestionăm condiția, reflecția, modul de comunicare între noi și de decizie. Rămânem, pasivi, la mâna manipulatorilor de falsitate. Suntem un popor de cititori, dar nu un popor de cititori de cărți. De cărți și de reviste, literare sau de specialitate diversă. Suntem o societate vizuală, vizualizată. Trăim mai mult în vizual, decipțăm sloganuri publicitare, fotografii, filmulețe, chipuri de cântăreți cu ziua și de politicieni cu mandate electorale pe viață, pokemoni și nu mai știm ce, într-un sărg demn de șoarecii de bibliotecă. Folosim oare asemenea gadgeturi, smartphone-ul mai ales, ca bibliotecă, muzeul în care să ne căutăm trecutul, ca sanctuar al odihnei spirituale? Care spirit? În ce... spirit? Suntem, utilizându-le, mai relaxați, mai feriți de noxele politicii, mai „informați” privind căile și metehnele politicii?...(p. 1-2).

Un valoros suport didactic la istorie

Odată cu debutul noului an școlar, sub auspiciul editurii chișinăuene „Garomont Studio” apare al doilea suport didactic, intitulat *Învățarea istoriei moderne prin caricaturi (material didactic pentru clasa a XI-a)*, care este parte componentă a seriei „Caiete de caricaturi istorice” inițiată în 2021. Semnat de profesorii Alexandru Molcosean, Viorel Bolduma și Ana Molcosean, prezentul caiet de caricaturi reprezintă un pilon esențial în procesul de învățare interactivă a istoriei moderne în clasa a XI-a.

spațiu a evenimentelor, proceselor, fenomenelor, demonstrând înțelegerea continuității și schimbării în istorie; analiza critică a informației din diferite surse, pornind de la cultura istorică, manifestând poziția cetățeanului activ și responsabil; determinarea relației de cauzalitate în istorie, dând dovadă de gândire logică și spirit critic.

În vederea facilitării procesului de studiere multiaspectuală a caricaturilor existente în conținutul caietului, echipa de autori a oferit un *Exemplu de analiză a unei caricaturi*. Considerăm, astfel, că aceste sugestii metodologice sunt importante în vederea prezentării unui concept logic de examinare a surselor vizuale. Pentru a fundamenta cunoștințele elevilor pe marginea studierii unui eveniment istoric, prin intermediul caricaturilor, depistăm, atașat la fiecare imagine, câte un document istoric (sursă scrisă), conținutul căruia este în strânsă concordanță cu mesajul transmis de sursa grafică. Astfel, elevii din clasa a XI-a au posibilitatea să confrunte cele două tipuri de izvoare istorice propuse, în vederea dezvoltării

rii competențelor de analiză multiplă a surselor de informare în procesul formulării concluziilor personale.

Suplimentar, fiecare caricatură istorică și sursă scrisă sunt însoțite de sarcini menite să aprofundeze cunoștințele elevilor pe marginea evenimentului istoric studiat. Din punct de vedere al realizării grafice a prezentului caiet de caricaturi, observăm faptul că acesta conține, în mare parte, imagini color, fapt care trezește interesul elevilor pentru studierea acestora. Totodată, aceștia pot descoperi informații interesante pe marginea simbolicii culorilor utilizate de autorii caricaturilor. În cazul existenței unor surse vizuale alb-negru, depistarea unor mesaje subtile, ascunse în spatele unor culori, este practic imposibilă.

Amplasarea caricaturilor în conținutul caietului este efectuată în strânsă concordanță cu temele existente în *Manualul de istorie a românilor și universală pentru clasa a XI-a* (ediția 2020). Făcând abstracție de unele erori atribuite procesului tehnoredactării, concluzionăm că prezentul *Caiet de caricaturi istorice*, destinat învățării istoriei moderne, reprezintă un produs curricular inedit. Acesta deschide noi perspective în procesul de învățare a istoriei, precum și a înțelegerii evenimentelor istorice într-o manieră atractivă și interesantă. Pe această cale îi felicităm pe colegii noștri de breaslă cu ocazia elaborării unei astfel de lucrări, declarând că suntem în așteptarea apariției și a celorlalte ediții, adresate claselor din ciclul gimnazial și preuniversitar.

Mihaela AGA,
profesoară de istorie,
IPLTR „Ion Creangă”, mun.
Bălți

Decorat cu o copertă color intrigantă (*Europa regina* - o hartă deosebită a continentului european, reprezentată sub forma unei femei tinere și grațioase, ce domina lumea la începutul Epocii Moderne), volumul conține 108 pagini. Structura materialului este alcătuită din: *Argument; Exemplu de analiză a unei caricaturi; Legenda caietului; opt capitole* (care însumează 91 de caricaturi tematice); *recomandări bibliografice; anexă*. În compartimentul intitulat *Argument*, autorii abordează aplicabilitatea pedagogică a caricaturii istorice din perspectivă teoretică, lăsând astfel să se înțeleagă că desenul-șarjă poate contribui nemijlocit la dezvoltarea celor cinci competențe specifice la *Istoria românilor și universală*: valorificarea trecutului istoric și a patrimoniului cultural, manifestând respect față de țară și neam; utilizarea limbajului istoric în diverse situații de învățare și de viață, respectând cultura comunicării; amplasarea în timp și

Cât costă să înveți la un liceu privat din capitală?

De la 2.500 la 7.700 de euro pe an. Între aceste sume variază taxa anuală de studii la un liceu privat din capitală. AGORA a analizat cu ce oferte au venit câteva dintre instituții pentru anul de studii 2024 - 2025.

Cea mai mică taxă dintre instituțiile private analizate am găsit-o la Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate”, specializat în studierea limbilor străine și a tehnologiilor informaționale. Elevii liceului studiază aprofundat limba engleză, începând din clasa I, iar din clasa a II-a studiază și a doua limbă străină - franceza, germana sau chineza.

După costul studiilor, urmează primul liceu privat din Moldova - Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, care a reușit, în cei 30 de ani de existență, „să se impună ca o instituție de învățământ și cultură demnă de urmat, prin susținerea tradițiilor, dar și a spiritului inovativ”.

Urmează Liceul Moldo-Finlandez, care își propune ca misiune să ajute copiii „să-și atingă potențialul maxim”.

Liceul Teoretic „Orizont” se declară o instituție cu abordare pozitivă la diversitate, la idei noi, la formarea tinerilor cu competențe și deprinderi de viață, la

creșterea generațiilor cu identitate națională. Are mai multe filiale, iar taxele variază.

„Liceul de Limbi Moderne și Management” este o instituție recunoscută pentru un proces educațional de înaltă calitate, care își propune crearea unor condiții optime, asigurând instruirea și dezvoltarea elevilor. Liceul se remarcă printr-o „ambianță intelectuală și creatoare deosebită”.

Liceul „Da Vinci” se dedică educării elevilor cu „accent pe gândirea critică, mentalitate internațională și dezvoltarea generală a copilului”. Programul academic combină standardele educaționale din Moldova cu cele internaționale. Este singura instituție, dintre cele analizate, care nu își afișează public taxele de școlarizare. La solicitarea AGORA, ne-au fost oferite doar prețurile pentru învățământul liceal.

Școala Internațională „Heritage”, ca școală internațională completă, se întemeiază pe convingerea că toți copiii au dreptul la o educație, care va dezvolta și va implica gândirea critică, inteligența emoțională, rezistența, înțelepciunea și exprimarea de sine. Taxele acestora sunt stabilite în funcție de două categorii: cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini. Pentru elevii internaționali, taxele sunt de două ori mai mari, comparativ cu cele aplicate elevilor moldoveni.

Daniela BUGA, Valeria DAVID,
stagiare AGORA

România: Pachete educaționale pentru circa 20 000 de elevi din R. Moldova

Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM) al Guvernului României a oferit pachete educaționale cu cărți și rechizite pentru aproximativ 20 000 de preșcolari și elevi din aproape 150 de instituții de învățământ, situate în 22 de raioane și 68 de localități din țară. Oferta din partea Guvernului României a venit prin intermediul Proiectului „Cutia școlarului și a preșcolarului”, implementat al patrulea an consecutiv. Astfel, la 1 septembrie a.c., în posesia de kituri educaționale printre primii au intrat elevii de la gimnaziile din Negureni, Telenești, și din Ștefănești, Florești, înmânate de Adrian Dupu, secretarul de stat al DRRM, care a declarat că „Prin acest proiect, ne dorim să sprijinim educația tinerelor generații din Republica Moldova, oferindu-le resursele necesare pentru a contribui la viitorul acestei țări. Educația este fundamentul pe care se clădește o societate puternică, iar noi, prin acest demers, reafirmăm angajamentul României de a susține cetățenii din stânga Prutului în drumul lor spre un viitor prosper și eu-

ropean.” În ziua următoare, pachete educaționale au primit elevii liceelor „Alexandru cel Bun” și „Olimp”, copiii de la IET nr.2 „Andrieș” și nr.6, toate aceste instituții fiind din orașul Rezina, elevii Gimnaziului Sămășcani, Șoldănești, precum și învățăcei de la alte școli și grădinițe din R. Moldova. De remarcat că la aceste evenimente solemne au participat părinți, profesori, învățători, primari, președinți de raion, actori și alte persoane interesate de prosperarea educației în țara noastră.

Iulian BOGATU

ATENȚIE! CONCURS!

Ministerul Educației și Cercetării anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor vacante:

- director al Școlii Profesionale nr. 5 din Bălți;
- director al Școlii Profesionale nr. 7 din Chișinău;
- director al Școlii Profesionale din Nisporeni;
- director al Școlii Profesionale din Bubuieci;
- director al Școlii Profesionale din Hâncești;
- director al Școlii Profesionale din Ciurani;
- director al Școlii Profesionale din Briceni.

Informațiile despre funcțiile vacante de director și condițiile de participare la concurs pot fi accesate la adresa: www.mec.gov.md

Telefoane de contact: 022 233 560; 022 233 564; 022 233 320.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 413 ex. Comanda nr. 966

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,

Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Băbii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>